

Ярослава СЕНОЖАТСЬКА,

orcid.org/0009-0009-0566-2429

студентка I курсу магістратури факультету соціальної педагогіки та психології

Запорізького національного університету

(Запоріжжя, Україна) 22yaroslava22@gmail.com

Ганна БРЯНЦЕВА,

orcid.org/0000-0002-9689-8497

кандидат педагогічних наук,

доцент кафедри дизайну

Запорізького національного університету

(Запоріжжя, Україна) bganna33@gmail.com

ДИЗАЙН І АВТОРСЬКІ ІЛЮСТРАЦІЇ ДЛЯ АРТБУКУ ЗБІРКИ ПІСЕНЬ «БУЙВІТЕР» НА ЕТНО-ЕСТЕТИЧНИХ ЗАСАДАХ

За останнє десятиліття можна спостерігати чітку тенденцію збільшення інтересу українців до етнічних проявів, досліджень цієї теми та застосування етно-естетики у дизайні. Етнодизайну та етно-естетиці присвятили свої роботи такі українські науковці, як І. Бондар, Н. Удріс-Бородавко, Л. Романенко, І. Сиваи, Т. Орлова, І. Бондаревська, Н. Савенко, А. Ткаченко, М. Станкевич. Однак науковим виданням, присвяченим етнодизайну, досі часто бракує чіткого визначення етно-естетичних принципів для їх практичного застосування. Нашою метою було виділення даних принципів та застосування їх до конкретної поліграфічної розробки.

Проблема полягає у виявленні особливостей етно-естетики, окреслення її застосування у розробці та створенні артбуку збірки пісень для музичного метал-гурту «Буйвітер». Дослідження застосування етно-естетики саме на артбуці пояснюється поступовим зростаючим попитом на дану поліграфічну продукцію, що проявляється у прирості тиражів видань, збільшенні частоти їх випуску, кількості авторів та швидкому продажу артбуків, призначених як для дітей, так і для дорослих. Подібне нарощування покликано тим, що у наші дні у засобах масової інформації великою популярністю користуються візуальні образи. А повільність приросту пов'язана із нестандартністю артбуків на відміну від інших масових літературних видань, складністю та більшою вартістю їх виготовлення. Артбуки стали прикладом гармонійного поєднання тексту та ілюстрацій, що яскраво демонструє синтез мистецтв.

Тому, перед проектуванням важливо було не лише дослідити прояви етно-естетики у дизайні, але і ознайомитись із поняттям «артбук» та його особливостями, визначити його значення та доцільність у якості мерчу для музичного гурту. Це допомогло всеосяжно дослідити складові теми та розкрити етно-естетичну складову доробку, у якій особливий акцент направлений на післярукарський етап вирубки як алюзії на витинанку та трипільські символи, застосування їх у дизайні відносно закладених значень.

Для більшого розуміння проекту пояснюється концепція розробки. Стаття висвітлює питання послідовності та простежує нюанси проектування видання, від ескізів та рукотворних зображень до електронного оригінал-макету.

Ключові слова: артбук, збірка пісень, ілюстрація, вирубка, етно-естетика, проектування, дизайн.

Yaroslava SENOZHATSKA,

orcid.org/0009-0009-0566-2429

1st year master's student of the Faculty of Social Pedagogy and Psychology

Zaporizhia National University

(Zaporizhia, Ukraine) 22yaroslava22@gmail.com

Hanna BRIANTSEVA,

orcid.org/0000-0002-9689-8497

Candidate of Pedagogic Sciences,

Associate Professor at the Department of Design

Zaporizhia National University

(Zaporizhia, Ukraine) bganna33@gmail.com

DESIGN AND AUTHOR'S ILLUSTRATIONS FOR THE ARTBOOK OF THE SONG COLLECTION "BUYVITER" ON ETHNO-AESTHETIC BASIS

Over the past decade, a clear trend of increasing interest among Ukrainians in ethnic expressions, research on this topic, and the application of ethno-aesthetics in design has emerged. Ukrainian scholars such as I. Bondar, N. Udris-Borodavko, L. Romanenko, I. Syvash, T. Orlova, I. Bondarevska, N. Savenko, A. Tkachenko, and M. Stankevych have dedicated their works to ethno-design and ethno-aesthetics. However, scientific publications on ethno-design still often lack a clear definition of ethno-aesthetic principles for their practical application. Our goal was to highlight these principles and adapt them to a specific graphic design project.

The problem lies in identifying the features of ethno-aesthetics, outlining their application in the development and creation of an art book for the song collection of the musical metal band Buiyviter. The focus on ethno-aesthetics in art books is justified by the steadily growing demand for such graphic products, evidenced by the increasing print runs, frequency of publication, number of authors, and rapid sales of art books designed for both children and adults. This growth can be attributed to the current popularity of visual images in mass media. However, the slow pace of growth is associated with the non-standard nature of art books compared to other mass-market literary publications, as well as the complexity and higher cost of their production. Art books have become a vivid example of the harmonious combination of text and illustrations, clearly demonstrating the synthesis of the arts.

Thus, before undertaking the design process, it was essential not only to explore the manifestations of ethno-aesthetics in design but also to familiarize ourselves with the concept of an "art book," its features, and its significance as a form of merchandise for a musical band. This approach facilitated a comprehensive examination of the topic and the uncovering of the ethno-aesthetic aspects of the project, with a particular emphasis on the post-print stage. This included die-cutting as an allusion to traditional Ukrainian vytynanka and Trypillian symbols, integrating them into the design in relation to their embedded meanings.

To provide a deeper understanding of the project, the concept of the design is explained. The article highlights the stages and nuances of the publication's development, from sketches and handmade illustrations to the electronic pre-print layout.

Key words: art book, song collection, illustration, die-cutting, ethno-aesthetics, design, development.

Постановка проблеми. Нині артбуки є невід'ємною складовою сучасних поліграфічних ілюстрованих книжкових видань. Зазвичай вони містять потужний візуал, перш за все йдеться про застосування опрацьованих фото та ілюстрацій і зображень, виконаних у різних техніках і стилях залежно від бажання автора та концепції видання.

Також заслуговує на увагу розвиток етнодизайну в Україні та впровадження у дизайн-проекти етно-естетичних принципів. Все більше українських дизайнерів створюють дизайн-проекти, де українська етніка проявляється у різноманітні способи. Наразі тема залучення і популяризації етнічної складової та вдале впровадження її елементів у сучасному світі є важливою для нашої країни.

Конкретний проєкт – створення артбуку збірки пісень «Буйвітер» на етно-естетичних засадах формує необхідність дослідити теми артбуку та етно-естетики, аби поєднати їх, виявити які етно-естетичні принципи можна застосовувати у артбуках, та використати їх у практичному виконанні власного проєкту. Далі необхідно описати особливості створення артбуку «Буйвітер» та визначити, які етно-естетичні принципи були застосовані.

Аналіз досліджень. Дослідженнями артбуків займалися такі науковці, як А. Бідун (формування визначень категоріального апарату, пов'язаного з артбуком), С. Підпригора (дослідження особливостей макетування артбуків),

Г. Листвак (особливості художнього застосування тексту та шрифтових блоків усередині артбуків), Р. Костеланець, С. Мільчевич і Н. Жук (особливості проєктування артбуків для комерційних цілей), С. Бодман.

Артбук – це передусім поліграфічне видання, яке разом з тим має свої характерні особливості, які виділяють артбуки серед іншої поліграфічної продукції. Сам термін «артбук» є багатозначним, який ототожнюють зі схожими книжковими виданнями наприклад, арткнигою, авторською книгою тощо. Однак, ми погоджуємось з думкою А. Бідун, яка схильна розділяти ці поняття та визначає артбуки як видання «які виходять за межі стандартів, пропонують принципово новий погляд на книгу як явище, якому властива пластичність форм і змісту для передачі певної інформації, ідеї, сенсів» (Бідун, 2009: 62).

Крім того автори акцентуються на різних складових елементах видання. Так для С. Підпригори важливі шрифт, інтервал, розмір, якість паперу та елементи, які більше властиві книжкам-іграшкам: футляри, закладки, наклейки, витинанки, вставки, різноманітні рухомі деталі. А над текстом та ілюстраціями можуть працювати як одна людина так і об'єднання (Підпригора, 2018: 44–46).

С. Мільчевич та Н. Жук вважають артбуки сучасною і популярною частиною творчої індустрії і надають великого значення комерційним

артбукам, тобто таким, що є збірками ескізів, ілюстрацій та концепт-артів, до створеного кіно, ігор чи мультфільмів (Мільчевич, Жук 2020: 536).

За словами В. Бекар, О. Мельник та С. Лінда артбук може бути різної форми як книжка, сувій, блокнот, картотека і мати різний об'єм. Наголошується на обов'язковій емоційній реакції від перегляду видання: добір колірної палітри, на що можуть вплинути кольори, їх насиченість, форми, об'єм та стиль всього артбуку (Бекар, Мельник, Лінда, 2020: 326–338).

А. Лоренц вважає, що артбук може пародіювати або вбирати певні елементи дитячих книг, ескізних книг, щоденників, каталогів з виставок. Артбуки для художниці – це перш за все вираз творчості (Лоренц, 2002).

На думку С. Стрельцової артбук має містити в собі сенс, задум автора, естетику і зберігати вигляд книги. Важливий вид паперу, введення шрифтових композицій, залучення додаткової обробки, а стилістика та форма залежать від індивідуальності творця (Стрельцова, 2023: 44–149).

Г. Листвак вважає, що матеріали та макет не мають знижувати довговічність експлуатації видання. Вона також зазначає, що артбуки не мають чіткого науково-довідкового апарату і в них часто зустрічається художнє застосування тексту та шрифтових блоків (Листвак, 2010: 20–26).

Етно-естетичній тематиці присвячені дослідження таких науковців: І. Бондар, Н. Удріс-Бородавко, Л. Романенко, І. Сиваш, Т. Орлова, І. Бондаревська, Н. Савенко, А. Ткаченко, М. Станкевич.

«Етно-естетика – це наука, що вивчає культури в аспекті теоретично-порівняльного аналізу мистецтва різних народів» (Ткаченко, 2024). Це наука, що досліджує культурні цінності, традиції, символи певного народу та їх вплив на різні форми його творчості.

Етно-естетика у поєднанні з проектною діяльністю є основним компонентом етнодизайну. «Етнодизайн – це звернення до народного мистецтва, етнічних мотивів як до джерела натхнення; використання стилістичних, декорувальних, формотворчих прийомів народної творчості й художніх ремесел у творах графічного, промислового дизайну, дизайну інтер'єру, ландшафту, одягу» (Сиваш, 2018: 416).

Згідно з книгою Н. Удріс-Бородавко «Графічний дизайн з українським обличчям» (Удріс-Бородавко, 2023), можна зрозуміти, що етно-естетика кожної країни унікальна і в Україні проявляється у таких аспектах, як залучення у дизайн державної та регіональної символіки і кольорів; використання старих шрифтів для створення сучас-

них; запозичення візерунків, орнаментів, фактур з одягу та ткацьких виробів; залучення фрагментів з різних народних ремесел та мистецтв, наприклад різьблення, гончарство, ковальство, розпис, витинання, іконопис; використання міфологічних та фольклорних мотивів; використання символів місцевих географічних об'єктів та явищ; стилізація під відомих українських художників; створення колажу; використання пікселізації як посилення на народну вишивку та одяг військового.

Вигідний прояв етно-естетики сильно залежить від залучення її у дизайні та від самого проекту і перш за все її використання має проявлятися як повага до етнічного і природно поєднуватися із сучасним проектами та технологіями.

М. Станкевич визначає такі етно-естетичні аспекти, як ігровий (те, що забавляє), святковий (те, що урочисте), сакральний (те, що виражає духовну повагу), чарівний (те, що вважаються магічними) (Станкевич, 2009: 15–16). Ці аспекти дозволили проявитись естетиці у народному мистецтві.

Велику частину етно-естетики становлять символи і знаки. Наприклад, кола, хрести, трикутники, свастика, спіраль, світове дерево, ікони, дідух. Багато вчених дійшли висновку, що народна символіка тяжіє до намагання відобразити міфологічну картину світу і тісно пов'язана з фольклором. Їх можна поділити за такими функціями: універсальні, сакральні, символи побутового середовища, обрядові та скульптуро-малярські (Станкевич, 2007: 9–20).

Мета статті – дослідити застосування етно-естетичних принципів у проектуванні артбуків і опрацювати дизайн й ілюстрації артбуку на етно-естетичних засадах на прикладі артбуку збірки пісень для гурту «Буйвітер».

Виклад основного матеріалу. Виходячи в вищезазначеного, особливостями артбуку варто зазначити його нестандартний формат, відсутність чіткої схеми побудови, композиційних рішень та елементів з яких він має складатись. Видання являється не періодичним та відкриває простір для художніх та дизайнерських експериментів. Творцеві важливо передати певний настрій та атмосферу, для цього важливі всі елементи, як змістовні так і конструктивно-технічні.

Артбуки можуть сильно відрізнятись від іншої друкованої продукції та один від одного за кількістю сторінок, формою, розміром, конструкцією, типом обкладинки, якістю паперу, наявністю та кількістю структурних елементів, кількістю тексту, наявністю фактурних чи незвичних матеріалів, додатковими часто ексклюзивними матеріалами, наявністю елементів з поп-ап книжок та інших

типів видань, ілюстративним наповненням, розміром тиражу та після друкарськими процесами.

В свою чергу, етно-естетичне проявляється у таких принципах, як повага до традицій, чиєю метою є збереження та популяризація надбання етносу; використання символів, орнаментів, форм, композиції, кольірних палітр, стилізації та мотивів, притаманних народу; вдалий синтез традиційного та сучасного, адаптація під конкретні проекти; доречне звернення до тем пов'язаних з культурою, історією, міфологією, віруваннями, місцевою географією; використання традиційних матеріалів та технік чи стилізація під них.

Дізнавшись ключові положення відносно двох тем, тепер ми можемо поєднати їх разом і адаптувати етно-естетичні засади конкретно під розробку артбуку.

По-перше дизайн має бути доречним, співвідноситись із темою артбуку. Це має бути щось дотичне до культурної спадщини, чи хоча б самої країни. Наприклад, міфи, фольклор, історія, традиційні свята. По-друге, має відбуватись потужне дослідження дизайнером теми, аби мати більше ідей при розробці і не вдаватись лише до поверхневого відтворення етно-естетики. Наприклад, дослідження традицій, ремесел, символів, побуту. По-третє, на структуру артбуку можуть вплинути певні традиційні стилі та способи виготовлення книг. В-четверте, можливе застосування матеріалів притаманних культурі, стилізація під них. Наприклад, використання текстури та фактури тканини, дерева, шкіри, зістареного паперу. По-п'яте, важливий добір кольорів. Кожний народ по різному інтерпретує значення кольорів, від чого може залежати підтекст розробки та її естетичне сприйняття читачем. При виборі кольорів можна звернутися до певного типу виробу притаманного етносу, наприклад до вишиванки або гуцульського килиму. В-шосте, етно-естетику важливо використовувати в ілюстративному наповненні. Це і звернення до фольклору, до народних мистецтв, застосування певних матеріалів та технік. Етно-естетика може проявитись і в сюжеті зображення, і в матеріалах виготовлення, і в самому процесі. Всьоме, застосування конкретних художніх технік чи стилізація під них також можуть допомогти з проявленням етно-характеру у дизайні, наприклад, живопис, колажування, гравюра. Увосьме, використання народного декору у вигляді вишивки, витинанки, орнаментальних частин, символів, при вдалому інтегруванні у видання вони можуть зробити артбук по справжньому особливим. В дев'яте, шрифти видання, як акцидентні так і для основного тексту, можуть бути створені

на основі існуючих старих шрифтів чи мати стилістику пов'язану з історією та культурою етносу. І вдесяте, етно-естетика може суттєво вплинути на композицію, на такі її складові як баланс, гармонію, пропорції, ритм. Наприклад, відштовхуючись від певного візерунку. Залучення, кількість та частота застосування цих принципів у артбуці залежить від самого дизайнера та його концепції.

Тепер перейдемо до опису створення конкретного видання.

У якості мерчу артбук для метал гурту «Буйвітер» може допомогти у таких важливих аспектах як: популяризація творчості у нестандартній формі, посилення емоційного сприйняття музики, привернення уваги широкого загалу та більша запам'ятовуваність гурту. Як додатковий позитивний чинник також треба зазначити довговічність друкованої продукції у довгостроковій перспективі.

Оскільки теми гурту безпосередньо пов'язані з українським фольклором і міфологією, то застосування етнодизайну може вигідно це підкреслити у візуальній складовій і також акцентувати походження виконавців, адже зараз українці активно цікавляться і підтримують українську музику й українських виконавців. Попри те, що на даний момент артбук розрахований на невеликий тираж, у перспективі цей артбук має рекламувати музичний гурт.

Інформативну складову артбуку утворюють перелік пісень, текстів та авторів музики. Крім цього до кожної пісні передбачені QR-коди з покликаннями на YouTube, як на популярну платформу серед користувачів, яка надає можливість ознайомитися із творами групи у відеозаписах. Застосування QR-кодів розвиває функціонал запропонованого артбуку.

Концепцією артбуку передбачено, що ілюстрації мають прямо передавати зміст пісень і відтворювати нюанси атмосфери, характерної для української міфології. З цією метою в процесі ілюстрування активно залучаються етно-естетичні принципи, зокрема кольорна палітра складається з приглушених кольірних тонів.

У композиції структури артбуку передбачена ритмічна зміна ілюстрації і тексту.

Після визначення концепції та потреб замовника було створено ескізи ілюстрацій. У цьому ми опирались на складений мудборд та рефборди. У результаті було створено ескіз-макет майбутнього артбуку-збірки пісень. У ньому точно означено формат, місця для вирубки і чітке компонування на кожному розвороті. Завдяки цьому став відомий майбутній зовнішній вигляд оригінального макету та встановлений подальший обсяг роботи.

Формат проекту наближений до стандартного. Ілюстрації створювалися тушшю і тонким пером на ватмані. Формат ілюстрацій було підібрано у такий спосіб, щоби можна було безперешкодно відтворювати витончені графічні текстури. Контури вимальовувалися тушшю, після чого графічні площини ілюстрації заповнювались різноманітними текстурами.

Окремим етапом за розробки артбуку стала робота над дизайном обкладинки, оскільки обкладинка традиційно першою зацікавлює читачів. У артбуці вона подвійна. Зовнішня частина – це частина дерев'яного будинку та вікно у чорно-сірих тонах, реалізоване у вигляді вирубки. Через віконні прорізи видно внутрішню частину обкладинки. Темний хвойний ліс, чорт та хоровод довкруг вогнища одразу викликають асоціації із фольклорною тематикою. За перегляду виникає враження, ніби вікно прочиняється і далі погляд мандрує далі за межі будинку, від сторінки до сторінки, від розгортку до розгортку і, нарешті, сягає останньої сторінки. Логотип гурту «Буйвітер» також доданий на обкладинку з рекламно-інформаційною метою.

Наступний розгорт присвячений змісту – на ньому розміщено шрифтову композицію, аналогічна є і на останньому розгорті, на якому зазначені автори пісень. Усі інші розгортки – це пісні, де на кожен виділено два розгортки. Вони розміщені за єдиною композицією: розгорт з великою ілюстрацією та вирубками і розгорт з текстом пісні, додатковою ілюстрацією та QR-кодом. Розміщення QR-коду залежить від композиції ілюстрації, а на розміщення тексту пісні впливають місця вирубки та загальна площа такого вирубування.

Зображення додатково опрацьовувалися у растровому графічному редакторі, для чого послідовно кадрувалися, вирівнювалися, регулювалися значення яскравості і контрастності, коригувалися параметри чорних, сірих і білих відтінків. На таку опрацьовану ілюстрацію накладався градієнт на два кольори. Сам малюнок залишався темним, тоді як для тла обирався світло-сірий відтінок цього ж кольору, аби приглушений чистий білий та зменшувався контраст зображення, таким чином проявляючи похмуру атмосферу пісень.

Сам макет артбуку створений в InDesign відповідно до наміченого ескізу-макету артбуку. Арт-

бук вийшов розміром 210x240 мм. Усього артбук містить 32 сторінки.

Етно-естетичні принципи у дизайні проявляються як повага до традицій, залучення сталих символів, орнаментів, кольорів, стилізації, тематика пов'язана з культурою та історією, залучення традиційних матеріалів та технік, а також виразне поєднання традиційного із сучасними проектами та технологіями.

Як зазначалося вище у артбуці колірна палітра приглушена і при цьому відображає палітру гуцульського килима. Вирубки також несуть в собі етно-естетичну цінність, оскільки є аллюзією на витинанку, яка є популярною в українському декоративно-ужитковому мистецтві.

Окрім вікна-вирубки на обкладинці, вирубки також присутні у вигляді абстрактного візерунка на одязі мольфара, диких трав степу, болотних рослин, хвиль на воді, фаз місяця та слов'янського символу Мари. Також, окрім вирубок, на великих ілюстраціях на одязі персонажів створено візерунки на основі трипільських логографічних символів, чие значення є близьким до змісту сюжетів. Наприклад, у третій темі, що розповідає про злих духів та Лихо, яке живе у лісових хащах і нападає на людей, застосовані символи із такими значеннями, як «Дерево», «Чути», «Зло», «Западня». Значення даних символів наведено І. Андрієвським та Є. Паламарчуком у книзі «Зорі Трипілья».

Висновки. В процесі роботи над дизайн-проектом було досліджено особливості артбуків, сформовано етно-естетичні засади для застосування на артбуках, та створений оригінал-макет артбуку збірки пісень гурту «Буйвітер». Етно-естетична складова доробку втілена в колірній гаммі, застосуванні сталих знаків і символів, вирубці та міфологічній тематиці зображень. За реалізації етнічної складової активно залучався функціонал сучасних технологій, що дозволило розставити акценти і щасливо уникнути за проєктування невиправданого зміщення означених акцентів у той чи інший бік – натомість вдалося створити гармонійний візуал, який, зокрема, базується на етно-естетичних засадах.

Ознайомитись із електронною версією доробку можливо за покликанням: https://drive.google.com/file/d/1ZiUtBf_G4POrGSsbufBER8nZupCwMPje/view?usp=sharing

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бідун А. В. Типологічна специфіка артбуку як особливого виду книжкового контенту. *Journal of Science and Education a New Dimension. Humanities and Social Sciences*. Budapest : Rózsadomb Contact Kft, 2019, VII, № 32, Том I. С. 58–63. DOI: 10.31174/SEND-HS2019-192VII32-14
2. Підпригора С. В. Артбук у просторі літератури: художні особливості. *Науковий часопис НПУ ім. Драгоманова*. Київ: видавництво НПУ імені М. П. Драгоманова, 2018. Вип. 10. С. 44–46. URL : http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nchnpu_8_2018_10_12

3. Мільчевич С. І., Жук Н. Б. Комерційний артбук: виокремлення терміну та стилістичні особливості продукту. *Молодий вчений*. Херсон : Гельветика, 2020. Вип. 80 № 4. С. 533–538. DOI: 10.32839/2304-5809/2020-4-80-111
4. Бекар В., Мельник О., Лінда С. Візуальна інтерпретація людських почуттів в художній мові артбуку. *Fundamental and applied research in the modern world*. Boston : BoScience, 2020. Вип. 4. С. 326–338. URL: <https://sci-conf.com.ua/iv-mezhdunarodnaya-nauchno-prakticheskaya-konferentsiya-fundamental-and-applied-research-in-the-modern-world-18-20-noyabrya-2020-goda-boston-ssha-arhiv/>
5. Lorenz A. Artist's books – for lack of a better name, 2002. *Angela Lorenz artists books*: веб-сайт. URL: <http://www.angelalorenzartistsbooks.com/whatis.htm>. (дата звернення: 26.11.2024).
6. Стрельцова С. В. Символізм художньої мови та принципи образотворення в артбуках Олега Денисенка. *Культура і сучасність*. Київ : Національна академія керівних кадрів культури і мистецтв, 2023. № 1. С. 144–149. DOI: 10.32461/2226-0285.1.2023.286798
7. Листвак Г. Б. Книга художника як потенційний видавничий продукт. *Наукові записки. Українська академія друкарства*. Львів: Академія друкарства, 2010, № 2. С. 20–26. URL : <http://nz.uad.lviv.ua/static/media/2-18/5.pdf>
8. Ткаченко А. Етноестетика в українській художній культурі та у мистецтві. Культурна асоціація «Новий Акрополь»: веб-сайт. URI: <https://newacropolis.org.ua/theses/etnoestetyka-v-ukrainskii-khudozhnii-kulturi-ta-u-mystetstvi-1500792587> (дата звернення: 26.11.2024).
9. Сиваш І. О. Концептуальні засади етнодизайну в Україні. *Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв*. Київ : Національна академія керівних кадрів культури і мистецтв, 2018. № 3. С. 416–420. URI: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vdakkkm_2018_3_81.
10. Удріс-Бородавко Н. С. Графічний дизайн з українським обличчям. Київ: ArtHuss, 2023. 204 с.
11. Станкевич М. Духовність народного мистецтва: етноестетичний аспект. *Вісник Прикарпатського університету. Мистецтвознавство*. Івано-Франківськ: Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника, 2009. Вип. 15-16. С. 3–8. URI: <https://art.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/9/2018/02/Вісник-Мистецтвознавство-2009-Вип.-15-16.pdf>
12. Станкевич М. Семіотика та семантика візуальної мови народного мистецтва. *Мистецтвознавство* : зб. наук. ст. Львів, 2007. Том. 2. С. 9-20. URI: <http://dspace.nbuv.gov.ua/handle/123456789/16527>
13. Андрієвський І. Зорі Трипілля. Вінниця: Теза, 2007. 132 с.

REFERENCES

1. Bidun A. V. (2019) Typologichna spetsyfika artbuku yak osoblyvoho vydu knyzhkovoho kontentu. [Typological specificity of the art book as a special type of book content] *Journal of Science and Education a New Dimension. Humanities and Social Sciences*. Rózsadomb Contact Kft, VII, 32, I. 58–63. DOI: 10.31174/SEND-HS2019-192VII32-14 [in Ukrainian]
2. Pidporyhora S. V. (2018) Artbuk u prostori literatury: khudozhni osoblyvosti. [Artbook in the space of literature: artistic features] *Naukovyi chasopys NPU im. Drahomanova – Scientific journal of the Dragomanov National Polytechnic University*. NPU im. M. P. Drahomanova, 10. 44–46. URL : http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nchnpu_8_2018_10_12 [in Ukrainian].
3. Milchevych S. I., Zhuk N. B. (2020) Komertsiyniy artbuk: vyokremлення terminu ta stylistychni osoblyvosti produktu. [Commercial artbook: distinguishing the term and stylistic features of the product. Young scientist] *Molodyi vchenyi – Young scientist*. *Helvetica*, 80, 533–538. DOI: 10.32839/2304-5809/2020-4-80-111 [in Ukrainian].
4. Bekar V., Melnyk O., Linda S. (2020) Vizualna interpretatsiia liudskyykh pochuttiv v khudozhnii movi artbuku. [Visual interpretation of human feelings in the artistic language of an art book] *Fundamental and applied research in the modern world*. BoScience, 4. 326–338. URL: <https://sci-conf.com.ua/iv-mezhdunarodnaya-nauchno-prakticheskaya-konferentsiya-fundamental-and-applied-research-in-the-modern-world-18-20-noyabrya-2020-goda-boston-ssha-arhiv/> [in Ukrainian].
5. Lorenz A. (2002) Artist's books – for lack of a better name, Angela Lorenz artists books. URL: <http://www.angelalorenzartistsbooks.com/whatis.htm> [in UK]
6. Streltsova S. V. (2023) Symvolizm khudozhnoi movy ta pryntsyipy obrazotvorennia v artbukakh Oleha Denysenka. [Symbolism of artistic language and principles of image creation in Oleg Denysenko's art books] *Kultura i suchasnist – Culture and modernity*. National Academy of Leading Personnel of Culture and Arts, 1. 144–149. DOI: 10.32461/2226-0285.1.2023.286798 [in Ukrainian]
7. Lystvak H. B. (2010) Knyha khudozhnyka yak potentsiyniy vydavnychy produkt. [The Artist's Book as a Potential Publishing Product] *Naukovi zapysky. Ukrainska akademiia drukarstva – Scientific Notes*. Ukrainian Academy of Printing. 2. 20–26. URL : <http://nz.uad.lviv.ua/static/media/2-18/5.pdf> [in Ukrainian]
8. Tkachenko A. Etnoestetyka v ukrainskii khudozhnii kulturi ta u mystetstvi. [Ethnoaesthetics in Ukrainian artistic culture and art] *Kulturna asotsiatsiia «Novyi Akropol» – Cultural Association «New Acropolis»* URI: <https://newacropolis.org.ua/theses/etnoestetyka-v-ukrainskii-khudozhnii-kulturi-ta-u-mystetstvi-1500792587> [in Ukrainian]
9. Syvash I. O. (2018) Kontseptualni zasady etnodyzainu v ukraini. [Conceptual principles of ethnodesign in Ukraine]. *Visnyk Natsionalnoi akademii kerivnykh kadriv kultury i mystetstv – Bulletin of the National Academy of Managers of Culture and Arts*. National Academy of Managers of Culture and Arts, 3. 416–420. URI: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vdakkkm_2018_3_81. [in Ukrainian]
10. Udris-Borodavko N. C. (2023) Hrafichnyi dyzain z ukrainskym oblychchiam. [Graphic design with a Ukrainian face]. *ArtHuss*, 204 p. [in Ukrainian]
11. Stankevych M. (2009) Dukhovnist narodnoho mystetstva: etnoestetychnyi aspekt. [Spirituality of folk art: ethno-aesthetic aspect] *Visnyk Prykarpatskoho universytetu. Mystetstvovnavstvo*. – Bulletin of the Precarpathian University. *Art His-*

tory. Precarpathian National University named after Vasyl Stefanyk, 15–16. 3–8. URI: <https://art.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/9/2018/02/Вісник-Мистецтвознавство-2009-Вип.-15-16.pdf> [in Ukrainian]

12. Stankevych M. (2007) Semiotyka ta semantyka vizualnoi movy narodnoho mystetstva. [Semiotics and semantics of the visual language of folk art.] *Mystetstvoznavstvo – Art history: coll. of science*. 2. 9–20. URI: <http://dspace.nbu.gov.ua/handle/123456789/16527> [in Ukrainian]

13. Andriievskiy I. (2007) Zori Trypillia [Dawns of Trypillia]. *Teza*, 132 [in Ukrainian]